

Tilintarkastuskertomus

Neste Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Tilintarkastuksen kohde

Olemme tilintarkastaneet Neste Oyj:n (y-tunnus 1852302-9) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää:

- konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista
- emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä.

Riippumattomuus

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Tarkastuksen yleinen lähestymistapa

Yhteenveto

Olennaisuus

- Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus oli 40 miljoonaa euroa

Konsernitarkastuksen laajuus

- Tilintarkastuksemme on käsittänyt konsernin kaikki merkittävät jalostamot sekä valitut myyntiyhtiöt.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

- Liikevaihdon tuloutusajankohta
- Vaihto-omaisuuden arvostus
- Tuloverot
- Järjestelmäympäristö ja sisäiset kontrollit
- Riita-asiat ja mahdolliset oikeusprosessit

Osana tilintarkastuksen suunnittelua olemme määrittäneet olennaisuuden ja arvioineet riskiä siitä, että tilinpäätöksessä on olennainen virheellisyys. Erityisesti olemme arvioineet alueita, joiden osalta johto on tehnyt subjektiivisia arvioita. Tällaisia ovat esimerkiksi merkittävät kirjanpidolliset arviot, joihin liittyy oletuksia ja tulevien tapahtumien arviointia.

Olennaisuus

Tarkastuksemme suunnitteluun ja suorittamiseen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Tilintarkastuksen tavoitteena on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena olennaista virheellisyttä. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä. Niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Perustuen ammatilliseen harkintaamme määritimme olennaisuuteen liittyen tiettyjä kvantitatiivisia raja-arvoja, kuten seuraavassa taulukossa kuvatun konsernitilinpäätökselle määritetyn olennaisuuden. Nämä raja-arvot yhdessä kvalitatiivisten tekijöiden kanssa auttoivat meitä määrittämään tarkastuksen kokonaislaajuuden ja yksittäisten tilintarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden sekä arvioimaan virheellisyyksien vaikutusta tilinpäätökseen kokonaisuutena.

***Konsernitilinpäätökselle
määritetty olennaisuus***

40 miljoonaa euroa

Olennaisuuden määrittämissä käytetty vertailukohde

4 prosenttia tuloksesta ennen veroja

***Perustelut vertailukohteen
valinnalle***

Valitsimme olennaisuuden määrittämisen vertailukohteeksi tuloksen ennen veroja, koska käsityksemme mukaan tilinpäätöksen lukijat käyttävät yleisimmin sitä arvioidessaan konsernin suoriutumista. Lisäksi se on yleisesti hyväksytty määrittelyperuste. Valitsimme sovellettavaksi prosenttiosuudeksi 4 %, joka on tilintarkastusstandardeissa yleisesti hyväksytyjen määrällisten rajojen puitteissa.

Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuden määrittäminen

Tilintarkastuksemme laajuutta määrittäessämme olemme ottaneet huomioon konsernin rakenteen, toimialan sekä taloudelliseen raportointiin liittyvät prosessit ja kontrollit.

Tilintarkastuksen laajuuteen ovat sisältyneet jalostamot ja toiminnot Suomessa, Sveitsissä, Singaporessa, Alankomaissa ja Yhdysvalloissa, kattaen tärkeimmät yhtiöt Öljytuotteiden, Uusiutuvien tuotteiden sekä Öljyn vähittäismyynnin segmenteissä. Olemme edellä mainituissa raportointiyksiköissä suoritettujen tilintarkastustoimenpiteiden, sekä konsernin tasolla suorittamiemme lisätarkastustoimenpiteiden, kautta hankkineet riittävän määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konsernin taloudellisista tiedoista kokonaisuutena konsernitilinpäätöstä koskevan lausuntomme perustaksi.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Otamme kaikissa tilintarkastuksissamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän sisältyy arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riski.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Liikevaihdon tuloutusajankohta

Katso liitetiedot 2 ja 7 tilinpäätöksestä

Konsernilla on useita erilaisia tulovirtoja Öljytuotteiden, Uusiutuvien tuotteiden ja Öljyn vähittäismyynnin segmenteissä.

Sekä Öljytuotteiden että Uusiutuvien tuotteiden segmenteissä tapahtuu toimituksia, joiden voidaan katsoa olevan yksittäin tarkasteltuina merkittäviä. Katsoimme, että näissä segmenteissä lähellä tilikauden loppua toteutuviin liiketapahtumiin liittyy riski siitä, että liiketapahtumia kirjattaisiin väärälle tilikaudelle (katko). Öljyn vähittäismyynti -segmentin liikevaihto koostuu lukuisista pienistä liiketapahtumista, maksuajat ovat lyhyitä, tapahtumat eivät ole monimutkaisia ja automatisointi on viety pitkälle, joten katkoon liittyvä riski on siellä pienempi.

Näin ollen katkoon kohdistuva työmme on painottunut Öljytuotteet-segmenttiin ja Uusiutuvat tuotteet -segmenttiin.

Vastasimme katkoon liittyvään virheellisuuden riskiin testaamalla tuloutukseen liittyviä kontrolleja sekä tarkastamalla taseeseen sisältyviä saldoja ja yksittäisiä tapahtumia, jotka ovat toteutuneet joko välittömästi ennen vuoden vaihdetta tai heti sen jälkeen.

Konsernin manuaalisten ja automatisoitujen kontrollien testauksessa keskityimme kontrolleihin, jotka koskevat myyntitapahtumien oikea-aikaista ja oikein tapahtuvaa kirjaamista.

Testasimme konsernin järjestelmien tuottamia raportteja, joiden perusteella myynti jaksotetaan tilikauden lopussa, sekä tarkastimme yksittäisiä jaksotettuja myyntitapahtumia ja taseeseen sisältyviä myyntisäämissaldoja.

Yksittäisten tapahtumien tarkastus painottui Öljytuotteet-segmentin ja Uusiutuvat tuotteet -segmentin tapahtumiin, jotka ovat toteutuneet lähellä tilikauden loppua. Hankimme myyntisopimusten ehtojen ja toimitusasiakirjojen tai järjestelmästä tuotettujen raporttien perusteella evidenssiä sen tueksi, että tulouttaminen on tapahtunut oikea-aikaisesti.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Katso liitetiedot 2 ja 22 tilinpäätöksestä

Konsernilla on merkittäviä määriä vaihto-omaisuutta sekä Öljytuotteet -segmentissä että Uusiutuvat tuotteet -segmentissä. Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Laskelmat ovat monimutkaisia, ja niihin sisältyy eri lähteistä saatavia syöttötietoja, mistä aiheutuu virheriskiä. Olemme tämän johdosta keskittyneet varaston arvostuksen oikeellisuuteen tarkastuksessamme.

Öljytuotteet -segmentin tuotteet on jalostettu yhdestä raaka-aineesta, joka on raakaöljy, kun taas Uusiutuvat tuotteet -segmentin tärkein tuote, Neste uusiutuva diesel, valmistetaan useista erilaisista raaka-aineista.

Uusiutuvat tuotteet

Uusiutuvat tuotteet -segmentissä vaihto-omaisuuden kuvastaa ostohintoja, joihin vaikuttavia tekijöitä ovat erilaisten raaka-aineiden, kuten jäte- ja tähdeaineiden ja kasviöljyjen, markkinahinnat sekä ostettujen raaka-aineiden jakautuminen.

Vaihto-omaisuuden nettorealisointiarvo vastaa johdon parasta arviota todennäköisistä myyntihinnoista, jotka riippuvat useista eri tekijöistä, sekä myynnin odotetusta jakautumisesta raaka-aineittain.

Öljytuotteet

Öljytuotteet-segmentissä vaihto-omaisuuden hankintameno kuvastaa ostohintoja, joihin raakaöljyn markkinahinnat vaikuttavat, sekä jalostuskustannuksia.

Vaihto-omaisuuden nettorealisointiarvoon vaikuttavat jalostettujen tuotteiden kuten bensiinin ja dieselin markkinahinnat sekä raakaöljyn hinnat.

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Vaihto-omaisuuteen kuuluvien hyödykkeiden hankintameno määritetään olettaen, että hyödykkeet on luovutettu siinä järjestyksessä kuin ne on hankittu (FIFO-periaate). Tarkastustoimenpiteemme keskittyivät varaston arvotukseen alla olevien kuvausten mukaisesti.

Uusiutuvat tuotteet

Tarkastimme raaka-aineiden ja esikäsiteltyjen tuotteiden hankintamenoa tekemällä vertailuja ostolaskuihin. Varmistuimme samalla siitä, että FIFO-periaatetta on sovellettu oikein ja oikeita ostohintoja käytetty.

Valmiiden tuotteiden hankintameno tarkastuksessa varmistimme, että tuotannossa käytettyjen raaka-aineiden hinnat täsmäävät raaka-aineiden ostolaskuihin. Lisäksi tarkastimme, että varastoon aktivoidut tuotantokustannukset perustuvat jalostamokustannuksiin ja ovat asianmukaisia.

Nettorealisointiarvon tarkastuksemme kattoi raaka-aineet, esikäsitellyt tuotteet ja valmiit tuotteet. Vertasimme raaka-aineita ja esikäsiteltyjä tuotteita relevantteihin markkinahintoihin, jos sellaisia on ollut saatavilla. Jos markkinahintaa ei ole ollut saatavilla tuotteelle, vertasimme varaston arvoa raaka-ainetasolla jälleenhankintahintaan tai viimeisimpien hankintojen ostohintojen keskiarvoon. Tarkastimme valmiiden tuotteiden nettorealisointiarvon vertaamalla vuoden viimeisimmän kuukauden myyntien keskihintaa varastossa olevan valmiin tuotteen varastoarvoon. Vertailuissa varmistimme, että alimman arvon periaate toteutuu.

Öljytuotteet

Vertasimme raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden hankintamenoa ostolaskuihin ja varmistimme, että FIFO-periaatetta on sovellettu oikein ja oikeita ostohintoja käyttäen. Tarkastimme jalostuksesta aiheutuneita menoja asianomaisten jalostamojen toteutuneiden jalostuskustannusten perusteella.

Nettorealisointiarvon tarkastuksemme on kattanut otoksen valmiita tuotteita ja raaka-aineita. Vertasimme kunkin erän hankintamenoa saman yhdisteen asiaan kuuluvaan markkinahintaan. Jos täsmälleen samanlaista yhdistettä ei ole saatavissa markkinoilla, käytimme vertailussa samankaltaisten yhdisteiden markkinahintoja.

Tuloverot

Katso liitetiedot 2 ja 14 tilinpäätöksestä

Konserni toimii useissa eri maissa. Konsernitilinpäätöksen tuloverot riippuvat verotettavaan tuloon sovellettavista verokannoista, jotka puolestaan riippuvat siitä, missä maassa tulo on ansaittu.

Määritimme tuloverot tilintarkastuksen painopistealueeksi, koska on olemassa riski ettei kaikkia määryksiä ole huomioitu oikein ja että verokulu saataan esittää väärän suuruisena.

Arvioimme verosäännösten noudattamista asiaankuuluvissa maissa.

Laskimme uudelleen sekä kauden verotettavaan tuloon perustuvan verokulun että taseeseen sisältyvän verovelan kaikissa merkittävissä toimipaikoissa. Varmistimme sovelletut verokannat paikallisen lainsäädännön ja veroviranomaisten tekemien päätösten perusteella.

Tarkastimme taseeseen sisältyvät laskennalliset verot sekä laskennallisten verojen muutoksen vaikutuksen tuloslaskelmassa laskemalla ne uudelleen.

Järjestelmäympäristö ja sisäiset kontrollit

Konsernin järjestelmäympäristö on hajanainen toimintasegmenttien erilaisesta luonteesta johtuen.

Hajanaisesta järjestelmäympäristöstä aiheutuu riskejä, jotka liittyvät järjestelmiin pääsyn valvontaan, muutosten hallintaan ja eri järjestelmien väliseen tiedonsiirtoon. Olemme tämän takia määrittäneet järjestelmäympäristön tilintarkastuksen painopistealueeksi.

Johto on pienentänyt tätä riskiä manuaalisten kontrollien avulla.

Vastasimme hajanaisesta järjestelmäympäristöstä aiheutuviin riskeihin testaamalla sekä järjestelmiin että liiketoimintaprosesseihin liittyviä kontrolleja. Tarkastimme tämän lisäksi riittävän määrän yksittäisiä tapahtumia.

Keskeisten IT-järjestelmien osalta keskityimme järjestelmien pääsy- ja muutosten hallintakontrolleihin.

Testasimme lisäksi järjestelmien välisiin liittymiin ja eri järjestelmien väliseen tiedonsiirtoon liittyviä kontrolleja.

Havaitsimme tiettyjä heikkouksia eräissä kontrolleissa, jotka liittyvät keskeisten järjestelmien pääsynvalvontaan. Olemme raportoineet näistä heikkouksista johdolle, ja sisällytimme tarkastustoimenpiteisiimme tarpeellisen määrän yksittäisten tapahtumien tarkastusta vähentääksemme heikkouksista johtuvia riskejä tilintarkastuksessa riittävän alhaiselle tasolle.

Riita-asiat ja mahdolliset oikeusprosessit

Katso liitetiedot 2 ja 35 tilinpäätöksestä

Neste on asianosaisena muutamissa oikeusprosesseissa, osassa kantajana ja osassa vastaajana. Näiden joukossa on joitakin kanteita, joiden menestymisen johto on arvioinut erittäin epätodennäköiseksi. Tällöin kanteita ei ole käsitelty kirjanpidossa eikä esitetty liitetiedoissa. Useissa tapauksissa Neste on nostanut vastakanteita toista osapuolta vastaan.

Konserni on myös ollut joidenkin tullin tekemien selvitysten kohteena, ja osa niistä on edelleen meneillään.

Riita-asioiden ja mahdollisten oikeusprosessien kirjanpitokäsittelyä koskevaan arviointiin liittyy johdon harkintaa, erityisesti kanteen menestymisen todennäköisyyden arvioinnissa, ja olemme tämän takia määrittäneet ne tilintarkastuksen painopistealueeksi. Kanteista johtuva riski liittyy etenkin siihen, onko tilinpäätöksessä esitetty niistä riittävät tiedot ja onko tilinpäätökseen merkitty riittävästi varauksia.

Konsernitilinpäätöksessä esitettävien tietojen riittävyyteen ja siihen merkittyjen varausten riittävyyteen liittyvään riskiin vastaamiseksi, hankimme ulkopuoliset vahvistukset suoraan Nesteen oikeudellisilta neuvonantajilta. Keskustelimme tapauksista konsernin johdon kanssa ja kävimme läpi Nesteen ja riita-asioiden muiden osapuolten välistä kirjeenvaihtoa ja dokumentteja. Luimme hallituksen kokousten pöytäkirjat ja kävimme läpi konserniyhtiöiden oikeudellisia kuluja sen varmistamiseksi, että kaikki tapaukset on tunnistettu.

Tarkastimme kirjanpitoon kirjattuja varauksia ja kävimme läpi tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja sen toteutamiseksi, ovatko ne edellä kuvattujen toimenpiteidemme perusteella riittävät.

Emoyhtiön tilinpäätöksen osalta ei ole sellaisia tilintarkastuksen kannalta keskeisiä seikkoja, joista olisi viestittävä kertomuksessamme.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäyttöön voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjallisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitalinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varoitoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvän muun informaation kuin tilinpäätöksen ja sitä koskevan tilintarkastuskertomuksemme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että

- toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia
- toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme toimintakertomukseen sisältyvään informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 6.2.2017

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Markku Katajisto
KHT